
Quickscan flora en fauna Strijkviertelpark De Meern

Toetsing aan de Flora- en faunawet

Concept, 27 januari 2016

Verantwoording

Titel	Quicksan flora en fauna Strijkviertelpark De Meern
Opdrachtgever	Immo De Meern b.v.
Projectleider	[REDACTED]
Auteur(s)	[REDACTED]
Tweede lezer	[REDACTED]
Uitvoering veldwerk	[REDACTED]
Projectnummer	1236070
Aantal pagina's	31 (exclusief bijlagen)
Datum	27 januari 2016
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale versie. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Water & Ruimtelijke Kwaliteit
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Inhoud

Verantwoording en colofon	3
1 Inleiding.....	6
1.1 Doel	6
1.2 Wetgeving, situatie en beoogde ontwikkeling	6
1.3 Werkwijze	13
1.4 Uitgangspunten	14
2 Toetsing Flora- en faunawet.....	15
2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?	15
2.2 Effecten op aanwezige soorten	15
2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet	26
3 Conclusies en aanbevelingen	27

1 Inleiding

Immo De Meern B.V. is voornemens een bedrijventerrein te herontwikkelen voor woningbouw. Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de relevante natuurwetgeving bij dit project, en de wijze van toetsing hieraan.

1.1 Doel

In opdracht van Immo De Meern B.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de natuurwetgeving voor de herontwikkeling van een bedrijventerrein. Voor de ontwikkeling is een bestemmingsplanwijziging nodig. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als vanwege de natuurwetgeving de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend. Een van de onderdelen die nodig is voor het kunnen wijzigen van het bestemmingsplan is een onderbouwing dat de bestemmingsplanwijziging niet strijdig is met de regels en bepalingen van de natuurwetgeving.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?
- Is de bestemmingsplanwijziging ten aanzien van natuurwetgeving redelijkerwijs uitvoerbaar?

1.2 Wetgeving, situatie en beoogde ontwikkeling

Het beoogde plangebied is gelegen in Utrecht in de provincie Utrecht. Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden weer en figuur 1.2 geeft de globale ligging van het plangebied weer. Figuur 1.3 tot en met 1.6 geven een impressie van het plangebied. Het plangebied maakt deel uit van een bedrijventerrein. Ten zuiden van het industrieterrein ligt de A12 en ten oosten van het plangebied ligt polder Stijkviertel. Het plangebied is grotendeels verhard met betonplaten. Op het terrein staat een aantal bedrijfspanden. Een deel van de panden heeft bakstenen muren. Eén van de bouwwerken bestaat uit een metalen overkapping en één bouwwerk betreft een loods die uit een metalen geraamte bestaat en is afgewerkt met plaatmateriaal. Opgaande begroeiing ontbreekt in het plangebied. Ten oosten van het plangebied ligt een smalle watergang.

ConceptKenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Het bedrijventerrein wordt omgevormd voor woningbouw. Als uitgangspunt geldt dat alle gebouwen die in de huidige situatie aanwezig zijn, worden gesloopt. Ten oosten van het plangebied ligt een smalle watergang die niet door de ontwikkelingen wordt geschaad. Er wordt door de beoogde ontwikkeling geen permanente verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen verwacht, omdat er in de huidige situatie al bedrijvigheid in het plangebied plaatsvindt. Tijdelijke en permanente versturende factoren die door de ontwikkeling plaats kunnen vinden zijn:

Tijdelijke factoren

- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen en machines in de sloop- en bouwfase
- Trilling, geluid en uitstraling van kunstmatige lichtbronnen in de sloop- en bouwfase.

Permanente factoren

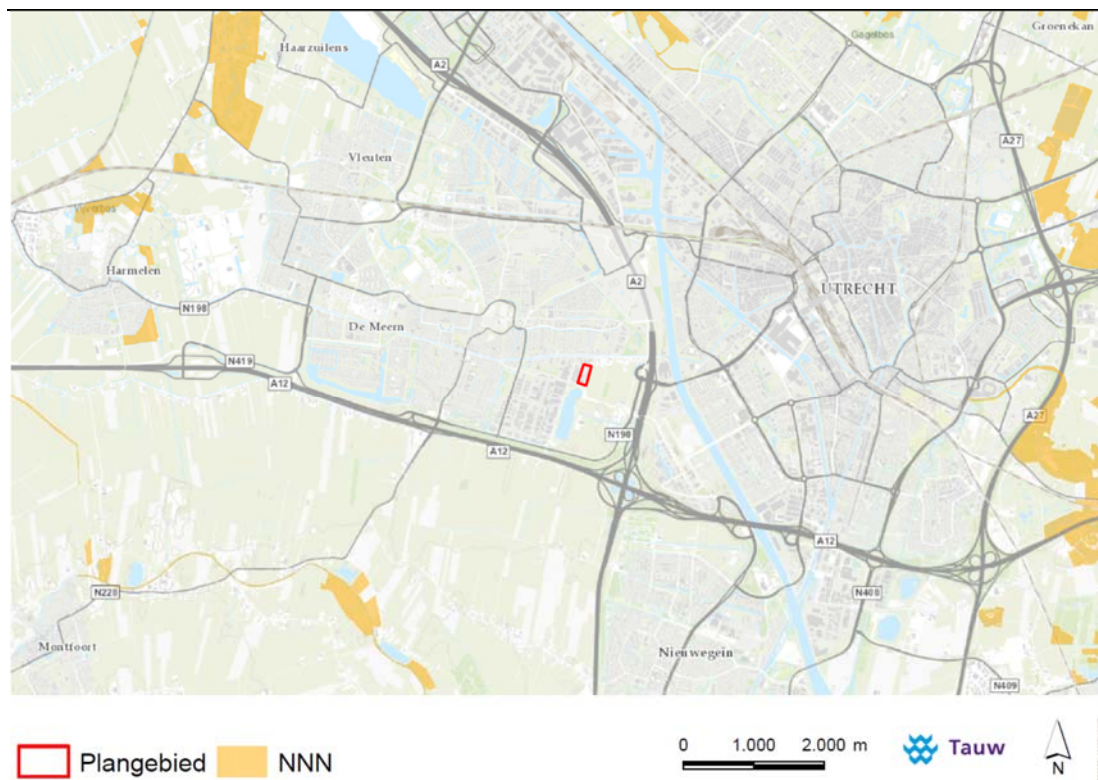
- Verdwijnen van huidige bedrijfspanden en huidige opgaande begroeiing
- Aanwezigheid van woningen en opgaande begroeiing (in de vorm van openbaar groen en/of door inrichting van tuinen)

Relevante wetgeving

Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het (vrijwel) altijd noodzakelijk om een toetsing te doen aan de Flora- en faunawet (hierna: Ffw). Deze wet beschermt verschillende soorten dier- en plantensoorten. Figuur 1.1 geeft de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden weer. De afstand van het plangebied tot het meest nabij gelegen deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS genoemd) bedraagt ongeveer 5,5 kilometer. De afstand van de planlocatie tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' bedraagt circa acht kilometer. Gezien de aard en het lokale karakter van de ingreep worden effecten op het NNN en Natura 2000-gebieden niet verwacht. Voor deze toetsing is alleen de Ffw van toepassing. Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving).

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.1 Ligging plangebied (globaal begrensd) ten opzichte van beschermde natuurgebieden.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.2 Ligging plangebied (globaal begrensd).

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.3 Het plangebied bestaat grotendeels uit verharding (betonplaten) en gebouwen.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.4 De oostzijde van het meest zuidelijk gelegen gebouw.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.5 Loods aan de noordoostzijde van het plangebied.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 1.6 Smalle watergang ten oosten van het plangebied.

1.3 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde gebieden en/of beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Een veldbezoek op donderdag 14 januari 2016
- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data
- Deskundigenoordeel
- In een eerder stadium uitgevoerd natuuronderzoek in of in de omgeving van het plangebied:
 - Tauw, 2014. Flora- en faunaonderzoek bestemmingsplan Oudenrijn, Utrecht. Tauw rapport met kenmerk R001-1222380ERT-kmi-V03-NL
 - Tauw, 2009. Quicksan Strijkviertel. Tauw rapport met kenmerk R001-4590095LJS-V01-NL

- Tauw, 2010. Inventarisatie, beoordeling en advies stand van zaken flora en fauna rondom HOV-baan (tussen Strijkviertelpas en Kop van Rijnvliet), Utrecht. Tauw notitie met kenmerk N001-4685652HKJ-hmh-V01-NL

Op basis van verschillende literatuurbronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het veldbezoek gecontroleerd of de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. De beoogde ontwikkeling wordt getoetst op negatieve effecten op deze soort(en).

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advieswerk geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

1.4 Uitgangspunten

- De huidige bebouwing in het plangebied wordt gesloopt
- De huidige opgaande begroeiing wordt verwijderd
- Ten oosten van het plangebied ligt een smalle watergang die niet door de ontwikkelingen wordt geschaad
- Er wordt door de beoogde ontwikkeling geen permanente verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen verwacht omdat er in de huidige situatie al bedrijvigheid in het plangebied plaatsvindt.

2 Toetsing Flora- en faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of plant- en diersoorten, beschermd door de Flora- en faunawet, door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien er schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is/zijn.

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten bestaande uit de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Alle broedende vogels, hun broedplaatsen en de functionele omgeving van de broedplaatsen zijn beschermd. Tevens zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd. Vogelsoorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats zijn te verdelen in vijf categorieën: de nesten van vogelsoorten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Bij de laatste categorie geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

2.2 Effecten op aanwezige soorten

Flora

Aanwezige soorten

Op basis van verspreidingsgegevens (Floron, 2011) kunnen brede orchis (inclusief rietorchis en veenorchis), grote keverorchis, moeraswespenorchis, waterdrieblad, zomerklokje en klein glaskruid (alle tabel 2), in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Verder kan een aantal muurplanten zoals tongvaren, gele helmbloem en steenbreekvaren (alle tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen.

Bij het veldbezoek (14-01-2016) is gelet op de terreinkenmerken en de aanwezige soorten planten. Het terrein bestaat grotendeels uit verhardingen en gebouwen. Op verhardingen en gebouwen zijn geen muurplanten aangetroffen. Geschikte groeiplaatsen of exemplaren van overige beschermde flora zijn niet aangetroffen. Op enkele plaatsen groeien soorten die een zeer voedselrijk en verstoord milieu indiceren. Een negatief effect op flora wordt daarom uitgesloten.

Conclusie

Geen negatieve effecten. Er is geen nader onderzoek noodzakelijk. Er hoeven geen mitigerende maatregelen te worden getroffen en er hoeft geen ontheffing van de flora en faunawet te worden aangevraagd.

Grondgebonden zoogdieren

Aanwezige soorten

Op basis van verspreidingsgegevens (Broekhuizen et. al., 1992; Wansink, 2012) kunnen boomarter, waterspitsmuis (beide tabel 3), steenarter en eekhoorn (tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Het plangebied voorziet niet in geschikt habitat voor boomarter, waterspitsmuis en eekhoorn. Eén van de gebouwen voorziet in een geschikte verblijfplaats voor steenarter. Steenarter is in Nederland aan een opmars bezig nadat de populatie in de jaren 70 op een dieptepunt kwam. Steenarter is in Utrecht echter nog zeldzaam. Er is alleen sprake van een aantal zwerfende exemplaren (Wansink, 2012). In de nabijheid van het plangebied zijn alleen enkele waarnemingen ten oosten van het Amsterdam Rijnkanaal en nabij Nieuwegein bekend. Er zijn in het plangebied geen sporen van steenarter aangetroffen. Op basis van het bovenstaande wordt uitgesloten dat steenarter in het plangebied voorkomt.

Conclusie

Geen negatieve effecten. Er is geen nader onderzoek nodig. Er hoeven geen mitigerende maatregelen te worden getroffen en er hoeft geen ontheffing van de flora en faunawet te worden aangevraagd.

Vleermuizen

Aanwezige soorten

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van globale landelijke verspreidingsgegevens (Limpens et. al., 1997) kunnen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis, franjestaart, meervleermuis en watervleermuis in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Vleermuizen maken globaal gezien op drie manieren gebruik van hun leefgebied:

ConceptKenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Verblijfplaatsen - Vleermuizen gebruiken gaten en spleten (bijvoorbeeld onder dakpannen of in de spouwmuur) in gebouwen en holtes en spleten in bomen als verblijfplaats. Gezien de sterke verstedelijking van het plangebied en de omgeving van het plangebied worden alleen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis en laatvlieger in het plangebied verwacht. Daarnaast kunnen verblijfplaatsen van meervleermuis niet met zekerheid worden uitgesloten omdat het plangebied aan de rand van stedelijk gebied ligt en omdat er geschikte vliegroutes in de vorm van watergangen in de nabijheid van het plangebied aanwezig zijn. Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen in de gebouwen in figuur 2.1 aanwezig zijn. De stenen muren zijn voorzien van een spouw en op enkele plaatsen is betimmering tegen de pui aanwezig. Figuur 2.2, 2.3, 2.4 en 2.5 geven een impressie van de (openingen naar) holtes en spleten die in theorie geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. Het voorkomen van paar-, winter-, zomer- en kraamverblijfplaatsen kan niet met zekerheid worden uitgesloten.

Foerageergebied - Vleermuizen gebruiken opgaande begroeiing (bomen en struiken) en waterpartijen om te foerageren. In het plangebied is weinig opgaande begroeiing aanwezig en uit eerder uitgevoerd onderzoek blijkt dat er alleen in de omgeving van het plangebied wordt gefoerageerd door gewone dwergvleermuis en een enkele laatvlieger. Een negatief effect op essentiële onderdelen van het foerageergebied van vleermuizen wordt daarom uitgesloten.

Vliegroutes - Vleermuizen gebruiken lijnvormige geleidende groenstructuren en watergangen om tussen hun verblijfplaatsen en geschikte foerageergebied te migreren. Uit nader onderzoek dat in 2008 is uitgevoerd blijkt er in de nabijheid van het plangebied onderdelen van een vliegroute aanwezig zijn van gewone dwergvleermuis en watervleermuis die vanuit het noorden naar de opgaande begroeiing en de Strijkviertelpas vliegen om daar te foerageren (Tauw, 2010). In het plangebied zijn geen essentiële lijnvormige elementen aanwezig die geschikte vliegroutes vormen en de omgeving van het plangebied heeft veel overeenkomsten met het plangebied. Een negatief effect op vliegroutes wordt daarom uitgesloten.

Mogelijke effecten verblijfplaatsen

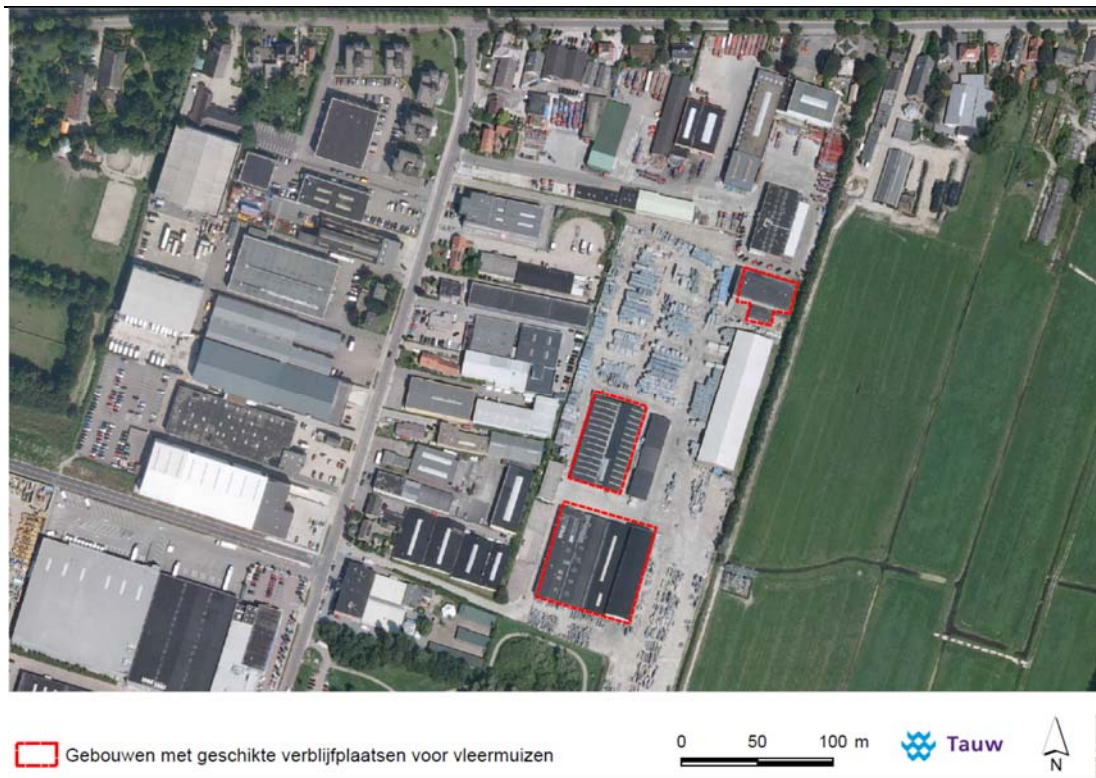
Door het slopen van gebouwen kunnen beschermde verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en/of meervleermuis worden vernietigd. Dit betreft een overtreding van artikel 11 van de Ffw. Tevens kunnen vleermuizen tijdens de sloop worden gedood of verwond. Dit betreft een overtreding van artikel 9 van de Ffw.

Conclusie

- Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat er negatieve effecten op paar-, winter-, zomer- en kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en/of meervleermuis optreden
- Door het vernietigen van verblijfplaatsen of vleermuizen kan respectievelijk artikel 11 en 9 van de Ffw worden overtreden
- Om de aanwezigheid van vleermuizen met zekerheid vast te stellen dan wel uit te sluiten is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk
- Nader onderzoek vindt plaats door conform het vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2013) vier veldbezoeken uit te (laten) voeren. Globaal gezien moeten twee veldbezoeken in de periode mei-juli en twee veldbezoeken in de periode augustus-september worden uitgevoerd
- Indien er geen verblijfplaatsen worden aangetroffen kunnen de gebouwen worden gesloopt
- Indien er wel verblijfplaatsen worden aangetroffen moeten mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten te voorkomen. Tevens moet er voor het vernietigen van verblijfplaatsen een ontheffing van de Ffw worden aangevraagd

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 2.1 Gebouwen waarvan niet kan worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 2.2 Via ventilatievoegen kunnen vleermuizen in de spouw kruipen.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 2.3 Spleten en gaten in de spouwmuur van het meest noordelijk gelegen gebouw.

Concept

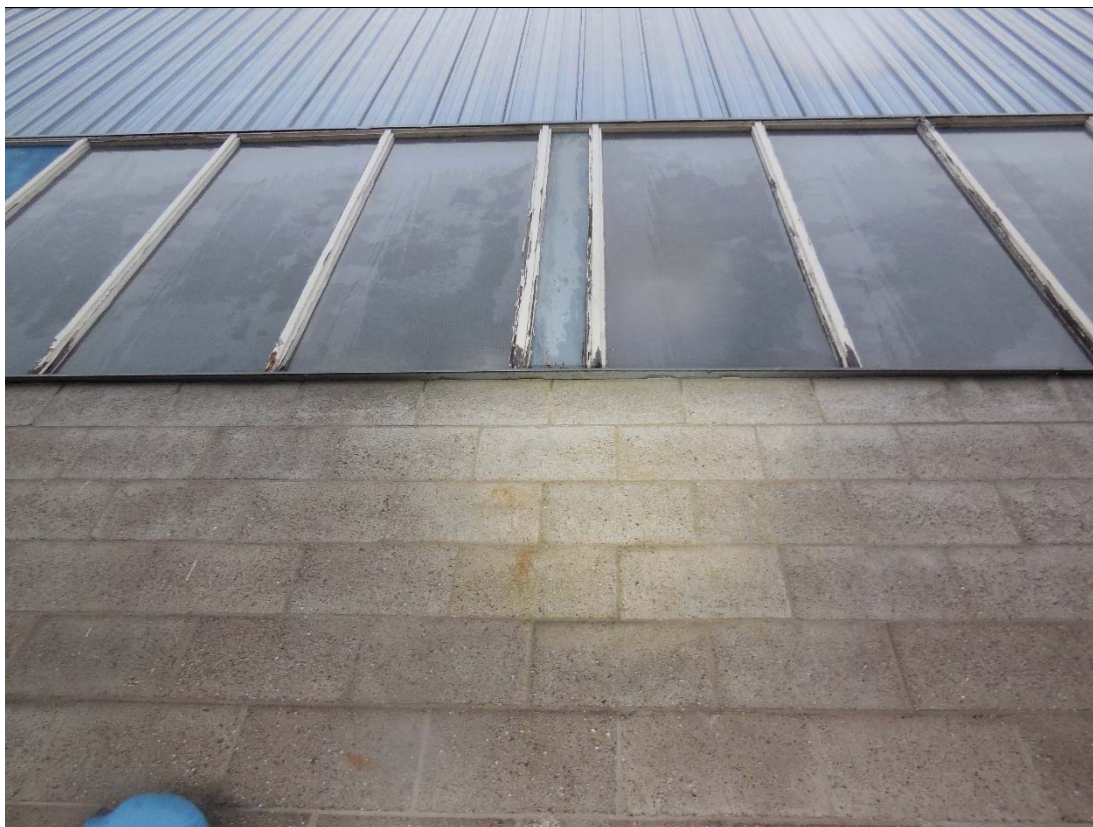
Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 2.4 Achter de betimmering achter de regenpijp kunnen vleermuizen verblijven. Mogelijk kunnen ze via deze openingen ook in de spouw komen.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Figuur 2.5 Spleten onder de metalen rand op de spouwmuur aan de oostzijde van het meest zuidelijk gelegen gebouw. In de muur zijn ook ventilatievoegen en andere spleten aanwezig die in geschikte openingen naar de spouw voorzien.

Vogels

Aanwezige soorten

Jaarrond beschermde vogelsoorten - Op basis van globale landelijke verspreidingsgegevens (Hustings et al., 2004; Hustings & Vergeer, 2002) kunnen ooievaar, wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, slechtvalk, roek, steenuil, ransuil, kerkuil, huismus en gierzwaluw in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. In en in de omgeving van het plangebied kunnen tevens diverse vogelsoorten uit de categorie 5 voorkomen. Omdat er voor deze soorten geen zwaarwegende feiten en/of ecologische omstandigheden gelden, worden deze soorten in het vervolg als algemene broedvogel behandeld. Voor ooievaar, wespandief, buizerd, havik, sperwer, boomvalk, slechtvalk, roek, steenuil, ransuil en kerkuil is het plangebied ongeschikt als broedlocatie of als essentieel onderdeel van het leefgebied van een eventuele broedlocatie in de

omgeving van het plangebied. Er is geen opgaande begroeiing in het plangebied aanwezig. Steenuil en kerkuil broeden in (nestkasten in) gebouwen. De gebouwen zijn niet geschikt als broedlocatie door verstoring door bedrijvigheid en de afwezigheid van geschikte (openingen naar) verblijfplaatsen. Ook voor gierzwaluw zijn geen geschikte (openingen naar) verblijfplaatsen aangetroffen. Voor huismus ontbreekt het in het plangebied aan voldoende opgaande begroeiing om te schuilen en te foerageren. Een negatief effect op jaarrond beschermde vogelsoorten wordt uitgesloten.

Algemene broedvogels - In gebouwen kunnen diverse soorten algemene broedvogels broeden.

Mogelijke effecten algemene broedvogels

Het kappen van bomen en slopen van gebouwen is een voor broedende vogels verstorende activiteit. Door de beoogde ontwikkeling kunnen in gebruik zijnde nesten worden vernietigd. Tevens kunnen broedende vogels en eieren van broedende vogels worden verwond, gedood en/of geschaad.

Conclusie algemene broedvogels

Het kappen van bomen en slopen van gebouwen is een voor broedende vogels verstorende activiteit. Daarom dienen deze activiteiten buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. De activiteiten kunnen alleen in het broedseizoen plaatsvinden als een ter zake kundig ecooloog heeft vastgesteld dat er geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Het globale broedseizoen loopt van 15 maart tot en met 15 juli. Vogels die buiten deze periode broeden zijn echter ook beschermd.

Amfibieën en reptielen

Aanwezige soorten

Op basis van globale landelijke verspreidingsgegevens (Creemers et al. 2009; Herder et al. 2009) kunnen de volgende soorten in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen:

- Reptielen: ringslang (tabel 3)
- Amfibieën: heikikker en rugstreeppad (beide tabel 3)

In polder Strijkviertel is wel geschikt habitat voor ringslang en beschermde amfibieën aanwezig. Deze zijn tijdens nader onderzoek in 2006 en 2009 niet aangetroffen (Tauw, 2010). In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor beschermde amfibieën en reptielen aanwezig. Een negatief effect op beschermde amfibieën en reptielen wordt daarom uitgesloten.

ConceptKenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Conclusie

Geen effecten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Er zijn geen mitigerende maatregelen nodig en er hoeft geen ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd.

Vissen*Aanwezige soorten*

Op basis van landelijke en lokale verspreidingsgegevens (de Jong et al., 2003; Gemeente Utrecht, 2013) kunnen bittervoorn, grote modderkruiper (beide tabel 3) en kleine modderkruiper (tabel 2) in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen. Ten oosten van het plangebied ligt Polder Strijkviertel en hier is het voorkomen van de grote modderkruiper bekend (Gemeente Utrecht, 2013). Grote modderkruiper is tegenwoordig alleen plaatselijk algemeen en komt vooral voor in poldersloten, laagveengebieden en boezemwater in rivierengebieden. Een negatief effect op vissen wordt uitgesloten omdat er geen watergangen worden aangetast door de beoogde ontwikkeling.

Conclusie

Geen effecten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Er zijn geen mitigerende maatregelen nodig en er hoeft geen ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd.

Ongewervelden*Aanwezige soorten*

Diverse vlinders en libellen zijn in de Ffw beschermd. Ook zijn enkele kevers, weekdieren en een kreeftachtige beschermd. Volgens verspreidingsgegevens (Dijkstra et al. 2002; Bos et al. 2006; EIS-Nederland et al. 2007; Boesveld et al., 2011) komen binnen of nabij het plangebied geen beschermde soorten vlinders en libellen voor. Bovendien ontbreekt het aan geschikt biotoop. Van de overige beschermde ongewervelde soorten kan platte schijfhoren in of in de nabijheid van het plangebied voorkomen (Boesveld et al., 2011). Alleen ten oosten van het plangebied ligt een watergang waar platte schijfhoren in theorie voor kan komen. In 2006 zijn voor een natuurtoets (Bureau Waardenburg, 2006) op vijf plaatsen monsters genomen uit sloten binnen Polder Oudenrijn om de aanwezigheid van platte schijfhoren te onderzoeken. De watergang die ten oosten van het plangebied ligt, maakt deel uit van het onderzoeksgebied. Platte schijfhoren is in geen van de monsters vastgesteld. Omdat de onderzoeksgegevens hun juridische houdbaarheidsdatum hebben overschreden kan aanwezigheid van platte schijfhoren niet met zekerheid worden uitgesloten. Negatieve effecten worden echter uitgesloten omdat er door de beoogde ontwikkeling geen watergangen worden aangetast.

Conclusie

Geen effecten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk. Er zijn geen mitigerende maatregelen nodig en er hoeft geen ontheffing van de Ffw te worden aangevraagd.

2.3 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In tabel 2.1 zijn de relevante soorten uit de Ffw opgenomen. Deze soorten komen mogelijk voor in en nabij het plangebied. Voor deze soorten is aangegeven of maatregelen, een ontheffing of nader onderzoek nodig is.

Tabel 2.1 Conclusies Flora- en faunawet

Soortgroep	Effecten	Nader onderzoek?	Maatregel nodig?	Ontheffing nodig?
Flora	Nee	Nee	Nee	Nee
Zoogdieren	Nee	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen	Ja, mogelijk op verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger en/of meervleermuis	Ja	Volgt uit nader onderzoek	Volgt uit nader onderzoek
Broedvogels, tijdens broedseizoen	Mogelijk	Nee	Ja werken buiten broedseizoen	Nee, mits maatregel
Broedvogels, jaarrond beschermd	Nee	Nee	Nee	Nee
Amfibieën en reptielen	Nee	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	Nee	Nee

3 Conclusies en aanbevelingen

Immo De Meern B.V. is voornemens een bedrijventerrein te herontwikkeling naar woningbouw. Voor de ontwikkeling is een bestemmingsplanwijziging nodig. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het (vrijwel) altijd noodzakelijk om een toetsing te doen aan de Flora- en faunawet (hierna: Ffw). In opdracht van Immo De Meern B.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de natuurwetgeving voor de herontwikkeling van een bedrijventerrein.

De afstand van het plangebied tot het meest nabij gelegen deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen de Ecologische Hoofdstructuur EHS genoemd) bedraagt ongeveer 5,5 kilometer. De afstand van de planlocatie tot het Natura 2000-gebied 'Oostelijke Vechtplassen' bedraagt circa acht kilometer. Gezien de aard en het lokale karakter van de ingreep worden effecten op het NNN en Natura 2000-gebieden niet verwacht. Voor deze toetsing is alleen de Ffw van toepassing.

Vleermuizen

- Het kan niet met zekerheid worden uitgesloten dat er negatieve effecten op paar-, winter-, zomer- en kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, laatvlieger en/of meervleermuis optreden door het slopen van gebouwen
- Door het vernietigen van verblijfplaatsen of vleermuizen kan respectievelijk artikel 11 en 9 van de Ffw worden overtreden

Vervolg

- Om de aanwezigheid van vleermuizen met zekerheid vast te stellen dan wel uit te sluiten is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk
- Nader onderzoek vindt plaats door conform vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2013) vier veldbezoeken uit te (laten) voeren. Globaal gezien moeten twee veldbezoeken in de periode mei-juli en twee veldbezoeken in de periode augustus-september worden uitgevoerd
- Indien er geen verblijfplaatsen worden aangetroffen kunnen de gebouwen worden gesloopt
- Indien er wel verblijfplaatsen worden aangetroffen moeten mitigerende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten te voorkomen. Tevens moet er voor het vernietigen van verblijfplaatsen een ontheffing van de Ffw worden aangevraagd
- In dat geval moeten in een mitigatieplan maatregelen worden opgesteld waarmee negatieve effecten worden voorkomen. Deze bestaan globaal gezien uit het aanbieden van tijdelijke en permanente verblijfplaatsen aan/in gebouwen in de omgeving van het plangebied en het slopen buiten de periode van het jaar dat de verblijfplaats wordt gebruikt

- Het mitigatieplan vormt de basis voor een ontheffingsaanvraag. Een ontheffing wordt alleen afgegeven als er voor de beoogde ontwikkelingen geen alternatieve (ten aanzien van de locatie, inrichting, planning en werkwijze) zijn die gunstiger uitpakken voor de aanwezige vleermuizen. Tevens moet worden onderbouwd dat er een wettelijk belang uit de Habitatrichtlijn:
 - b. De bescherming van flora en fauna
 - d. De volksgezondheid of openbare veiligheid
 - e. Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten
- Belang e. ligt het meest voor de hand voor de beoogde ontwikkelingen. Indien de sloop ook nodig is omdat er bijvoorbeeld sanering in verband met asbest of grond- of waterverontreiniging, kan ook voor belang d. worden aangevraagd
- Het verkrijgen van een ontheffing is reëel als de alternatievenoverweging en onderbouwing van de belangen voldoende is en/of als door het treffen van maatregelen geen negatieve effecten van wezenlijke invloed op vleermuizen optreden.

Algemene broedvogels

Sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken dient gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dient buiten het vogelbroedseizoen plaats te vinden.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande is het aanpassen van het bestemmingsplan ten aanzien van natuurwetgeving haalbaar.

Nader onderzoek

Het uitgangspunt van de Ffw is 'Nee, tenzij'. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor bedreigde soorten verboden is (www.overheid.nl). Het uitsluiten van effecten is alleen mogelijk op basis van voldoende en actuele gegevens. In dit geval zijn negatieve effecten op soorten mogelijk zodat nader onderzoek naar hun aanwezigheid noodzakelijk is voor uitvoering van het plan. Ook bij het aanvragen van een eventuele ontheffing of indienen van een mitigatieplan dient de aanwezigheid van de betreffende soort aangetoond te worden. Hierbij geldt een omgekeerde bewijslast waarbij de initiatiefnemer verantwoordelijkheid draagt.

Mitigatie/Compensatie en/of ontheffing

De jurisprudentie ten aanzien van te treffen maatregelen in het kader van de Ffw is aan veranderingen onderhevig. Zo kunnen inmiddels alleen maatregelen die gericht zijn op het *geheel en vooraf voorkomen* van effecten (en overtreding verbodsbepalingen) 'mitigatie' genoemd worden. Wanneer maatregelen gericht zijn op het *wegnemen* van aanvankelijk optredende effecten, dienen deze als 'compensatie' aangemerkt te worden.

ConceptKenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

In dat geval is dus ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen (er is immers een al dan niet tijdelijk effect). Omdat bij compensatie een overtreding wordt gedaan is een ontheffingsaanvraag noodzakelijk. Het aanvragen van een ontheffing of het laten goedkeuren van het mitigatieplan én het uitvoeren van de maatregelen van de ontheffing of het mitigatieplan dienen vóór aanvang van de werkzaamheden afgerond te zijn. Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduredtijd die kan oplopen tot meerdere maanden. In de uitvoeringsfase moet een goedgekeurd mitigatieplan of een ontheffing daadwerkelijk in bezit zijn. Wel kunnen, los daarvan, de overige ruimtelijke vergunning- en planprocedures doorgang vinden.

Ook bij mitigatieplannen verdient het de aanbeveling het mitigatieplan vooraf te laten goedkeuren door het Ministerie van EZ. Dit dient te gebeuren door het indienen van een ontheffingsaanvraag, waarbij de goedkeuring van de mitigerende maatregelen gegeven wordt in de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Geldigheid

Afhankelijk van de tijd tussen onderliggend onderzoek en de sloop van gebouwen en het verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in onbruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig.

4 Literatuur

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling & I. van Lente, 2011. Verspreidingsonderzoek Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2010. Stichting ANEMOON

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.

Gemeente Utrecht, 2013. Veldgids beschermde planten en dieren in Utrecht. Zorgvuldig werken met beschermde soorten.

Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2009. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Rapport 2009-03. Stichting RAVON, Nijmegen.

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen, 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Concept

Kenmerk R001-1236070ERT-kmi-V01

Hustings, F. & J.-W. Vergeer, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000.

de Jong, Th., R. Beenen & P. Heuts, 2003. Atlas van de Utrechtse vissoorten. De verspreiding van vissoorten in de provincie Utrecht en het beheersgebied van Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Netwerk Groene Bureaus, 2013. Vleermuisprotocol.

Tauw, 2009. Quickscan Stijkviertel. Tauw rapport met kenmerk R001-4590095LJS-V01-NL.

Tauw, 2010. Inventarisatie, beoordeling en advies stand van zaken flora en fauna rondom HOV-baan (tussen Strijkviertelpas en Kop van Rijnvliet), Utrecht. Tauw notitie met kenmerk N001-4685652HKJ-hmh-V01-NL.

Tauw, 2014. Flora- en faunaonderzoek bestemmingsplan Oudenrijn, Utrecht. Tauw rapport met kenmerk R0011222380ERT-kmi-V03-NL.

Wansink, D., 2012. Verspreidingsatlas van de zoogdieren in de provincie Utrecht. Zoogdierverseniging e.a.